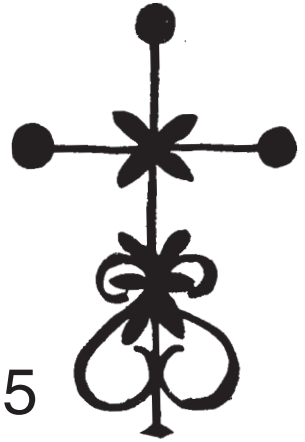

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 2005

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

TARVASJOKI – HAKKAPELIITTOJEN PITÄJÄ.

Useimmille suomalaisille 30-vuotinen sota ja hakkapeliitat ovat tulleet tutuiksi historian kirjojen ja erikoisesti Sakari Topeliuksen Välskärin kertomusten kautta. Me tiedämme, että hakkapeliitat olivat suomalainen ratsuväki, jonka talonpoikaiset ratsutilat olivat varustaneet verovapautensa vastineeksi Suomi – Ruotsin armeijaan 1600-luvun alusta alkaen. Harvemmin tulemme ajatelleeksi, että joku heistä on voinut olla meidän entinen esi-isämme tai kaukainen sukulaisemme, joka on mennyt tai pakotettu taistelemaan silloisen emämaamme Ruotsin puolustuksen tai valloitusotien verisissä taisteluissa.

Jo ennen 30-vuotista sotaa oli Tarvasjoen alueelta ollut ratsumiehiä niissä sodissa, joita Ruotsi kävi Venäjää vastaan ennen Stolbovan rauhaa 1617. Samoin heitä oli mukana Puolaa vastaan käydyissä sodissa. Noina vuosina suomalainen ratsuväki opetettiin siihen nopeaan ja hyökkävään sodankäyntiin keveissä varusteissa, joka uutena taktiikkana oli voitollista 30-vuotisessa sodassa. Stolbovan rauha esti sadaksi vuodeksi taistelut Suomen maaperällä, mutta toisaalla suurvaltasodat kasvattivat verotaakkaa ja taistelukentillä menetettiin mies toisensa jälkeen. Suomen kansalle ja myös silloisille tarvasjokelaisille se merkitsi verta, hikeä ja kyyneleitä.

Ratsutilat ja hakkapeliitat

Tarvasjoelle oli muodostunut vuosina 1600-1644 jo 25 ratsutilaa. Talonpoika, joka varusti täyteen sotasopaan pukeutuneen ratsusotilaan ja hevosen kruunun käyttöön, sai 30 taalerin verohelpotuksen, joka oli tuona aikana hyvin suuri summa. Ratsutilaksi pyrittiin myös siksi, että tila näin säälytti itsenäisyytensä, eikä joutunut aatelisten alaisuuteen. Lisäksi tila, joka oli joutunut sodassa menetyksiin voi saada velvollisuutensa täyttämiseksi verotettavan aputilan eli augmenttitilan.

Suomalaisia ratsusotilaita ryhdyttiin kutsumaan hakkapeliitoiksi heidän taistelussa käyttämänsä taisteluhuudon ”haka päälle” mukaan, jota on uskottu myös käytetyn komentosanana rynnäkköön ryhdyttäessä. Hakkapeliitat olivat arvostettua ja korkealuokkaista sotilasainesta jalkaväkeen verrattuna, joka oli sotilaksi otettu vihattujen väenottojen kautta. Kun ratsuväki oli yleisesti katsoen värvätty vapaaehtoisesti, se esti alueelta myös pakollisen väenoton. Vaikka ei tunneta tarvasjokelaisia jalkaväkeen värvättyjä, voi olla että heitä on sinne joutunut. Usein värvääjät houkuttelivat humalaisia markkinamiehiä, jotka rahaa halutessaan eivät käsittäneet mihin sitoutuivat pestin ottaessaan.

Tarvasjoen historian kirjoittanut tohtori Aulis Oja sanoi hämmästyneensä, kuinka Tarvasjoen kokoinen alue on pystynyt tuolloin lähettämään niin monta ratsumiestä hevosineen ja varusteineen vuosikausiksi etäisiin maihin. Tarvasjoelta oli lähtenyt jo Venäjän ja Puolan sotiin ainakin 8 ratsumiestä ja 30-vuotisen sodan hakkapeliitoista tunnetaan nimeltä 32

Hakkapeliittaratsukot Tarvasjoen asutuksen 650-vuotisjuhlassa 1966. Dia Eino Saari.

sotilasta. Yleisesti tunnettuna hakkapeliittapitäjänä pidetyn Tammelan muistopatsaassa on 24 nimeä. Kuitenkin Tammela on Tarvasjokea alueena yli kuusi kertaa suurempi.

Nimeltä tunnetut Tarvasjoen hakkapeliitat ovat kylittäin ja tiloittain seuraavat: 1. Eura, Kirsti, poika Tuomas Matinpoinen 1644-1648, 2. Eura, Knaapi, poika Jooseppi Heikinpoika 1630-, 3. Eura, Knaapi, poika Kreu Heikinpoika 1635-, 4. Eura, Knaapi, poika Yrjö Heikinpoika 1637-, 5. Eura, Knaapi, renki Antti Markunpoika 1944, 6. Eura, Knaapi, renki Perttu Tuomaanpoika 1644, 7. Eura, Seppä, poika Yrjö Eskonpoika 1630-1640, 1642-1648, 8. Eura, talo tuntematon, renki Olli Heikinpoika 1646-1648, 9. Eura, talo tuntematon, renki Perttu Yrjönpoika 1647-1648, 10. Horrinen, Seppä, isäntä Yrjö Tuomaanpoika 1631-1632, 11. Horrinen, talo tuntematon varumestari Paavo Arvinpoika 1631-1648, 12. Kallela, Knaapi, isäntä Matti Laurinpoika 1630-1638, 13. Kallela, Kuukkala, isäntä Perttu Yrjönpoika 1646-1648, 14. Karhula, Anttila, isännän veli Heikki

Laurinpoika 1642-1648, 15. Killala, Iisakki, poika Tuomas Iisakinpoika 1639-1648, 16. Killala, Nissilä, isäntä Niilo Simonpoika 1630-, 17. Killala, Nissilä, isäntä Martti Niilonpoika 1643-1648, 18. Kirkonkylä, Isotalo, poika Yrjö Pentinpoika 1640-1648, 19. Kirkonkylä, Vähätalo, renki Matti Juhanpoika 1640-1648, 20. Kirkonkylä, Isotalo, renki Sipi Antinpoika 1638-, 21. Liedonperä, Isotalo, poika Yrjö Pentinpoika 1630-1648, 22. Mäentaa, Junnila, isäntä Heikki Eskonpoika 1630-1636, 1644-1648, 23. Seppälä, Jaakkola, renki Tuomas Martinpoika 1646-1648, 24. Seppälä, Tuomola, isännän veli Knuutti Tuomaanpoika 1632-1648, 25. Tuomarla, Yrjö Yrjönpoika 1630-1631, 26. Tuomarla, isännän veljenpoika Martti Niilonpoika 1631-1632, 27. Tyllilä, talo tuntematon, isäntä Knuutti Eskonpoika 1630-, 28. Tyllilä, Puntari, poika Niilo Yrjönpoika 1636-1648, 29. Yrjöntilä, isäntä Sipi Pentinpoika 1630-1633, 30. Yrjöntilä, isäntä Simo Sipinpoika 1641-1643, 31. Yrjöntilä, renki Mikko Pentinpoika 1643-, 32. Yrjöntilä, renki Kreu Tapaninpoika 1631-1638.

Kuningas Kustaa II Adolfin kuolema Lutzenissä 6.11.1632. Museovirasto, kuva-arkisto

Isäntiä ja poikia

Tarvasjoen tunnetuista hakkapeliitoista 9 olivat tilojen isäntiä ja samoin 9 ratsutilan omia poikia. Lisäksi 14 palkkamiehestä olivat kaksi isännän veljiä ja yksi veljen poika. Suomen ja Tarvasjoen miehiltä ei silloin kysytty kannattiko taistella ja minkä tähden taisteltiin? Sotaan oli jonkun pakko mennä, kun ratsutilaksi oli ryhdytty. Tarvasjoen miehille on sanottava kunniaksi, että isännät itse tai heidän poikansa lähtivät sotaan hyvin runsaasti itse vastuuta kantamaan. Yhtään vävykään tai täältä sotaan lähetetty, kuten yleisesti monen pitäjän alueelta tiedetään varustetun.

Sotilasarvoltaan Yrjöntilän isäntä Sipi Pentinpoika oli ainoa upseeri. Hän oli luutnantti kaatuessaan Saksassa 1633. Aliupseereita olivat Horrissa ollut varumestari Paavo Arvinpoika, korpraalit Isontalon Yrjö Pentinpoika ja Yrjöntilän Simo Sipinpoika sekä piiskuri Kuukkalan Perttu Yrjönpoika. Muut hakkapeliitat olivat tavallisia ratsumiehiä. Jo kuningas Kaarle IX oli 1602 säätänyt Suomen vierailullaan, ettei sotamieheksi saanut ottaa köyhän talon ainoaa työkykyistä miestä. Myöskään rikas ei saanut lahjuskilla päästä vapaaksi sotaväkeen otosta. Tämän lain oli Kustaa II Aadolf vahvistanut ja siihen kansa myös vetosi. On syytä todeta, että lain käyttö tuli noina vuosina paljon oikeudenmukaisemmaksi, kun Turkuun 1623 perustettiin hovioikeus ja se aloitti toimintansa. Sen käsittelemistä asioista seuraavien vuosikymmenten aikana koski suuri osa hakkapeliittojen oikeuksien selvittelyjä.

Kaikkien Tarvasjoen ratsumiesten tiedetään taistelleen Turun ja Porin läänin ratsuväkirykmentissä ratsumestari Rasmus Haren kompaniassa. Ratsumestari Haren kerrotaan perusteellisesti koulutautuneen uuden aikaiseen ratsuväen sodankäyntiin. Hänen isänsä oli rakentanut mm. Kajaanin linnan ja siellä poika oli oppinut linnoitusten piiritystekniikan sekä puolustuksen että valtaamisen osalta. Myös uusien käsiaseiden ja tykistön käytön taistelussa hän hallitsi. Kuningas oli laatinut tunnetut sota-artiklat, joissa määrättiin joukkoja koulutettavaksi ja kurin tarkeys. Käyttöön tuli myös sotilasvala, jonka mukaan jumalanpelon tuli vallita joukko-osastoissa, sotamiesten tuli olla kuuliaisimpia esimiehilleen ja kunnioittaa sotilaskunnian lakeja. Velvollisuuksiensa laiminlyönnestä rankaistiin ja samoin ryöstöstä, turvottoman väestön pahoinpitelystä ja juopottelusta kesken taistelun.

Hakkapeliitat 30-vuotisessa sodassa

Suuri sota oli riehunut Saksassa vuodesta 1618 alkaen uskon sotana katolisen Itävallan keisarin ja protestanttisten Saksan ruhtinaskuntien välillä. Askel askeleelta olivat keisarin joukot tunkeutuneet yhä kauemmaksi pohjoiseen ja niiden siivellä paavin kirkko uhkasi jo pohjoismaita. Viimeisimpänä olivat hävinneet Tanskan kuninkaan Kristianin joukot ja Tanska oli taipunut rauhaan 1629. Uhkan kasvaessa myös Ruotsille yhä suuremmaksi, päätti

kuningas Kustaa II Aadolf toukokuussa 1630 ryhtyä sotaan keisarin joukkoja vastaan ja protestanttisten uskonveljiensä tuoksi.

Lähes puolet Ruotsi-Suomen sotajoukoista oli koottu Suomesta. Valmiina oli 9 jalkaväkirykmenttiä, joista 2 oli tarkoitus heti siirtää Saksaan. Ratsuväkeä oli 24 komppaniaa, joten maamme asettamien joukkojen kokonaisvahvuus oli n. 14 000 miestä.

Toukokuun 19. päivänä 1630 kuningas jätti jäähyväiset säädyille ja kotimaalleen kuuluisalla puheellaan ja lähti valmistautumaan taisteluihin. Juhannuksen aikaan Ruotsin kuninkaan laivasto saapui Rügenin ja Usedomin saarten edustalle ja ensimmäisten joukossa maihin noussut kuningas polvistui rannalle päästyään ja kiitti Jumalaa merimatkasta ja rukoili apua suureen yritykseensä. Suomalaiset saapuivat heinäkuun alussa Stralsundin satamaan ja tarvasjokelaisetkin joutuivat heti liittymään taisteleviin aseveljiinsä.

Tieto Ruotsin armeijan saapumisesta oli levinnyt nopeasti yli Euroopan. Lamaantuneet Saksan protestantit eivät uskoneet saavansa lopullista apua ja rauhaa. Katoliset puolestaan väheksyivät uutta vastustajaansa. Keisarin kerrotaan lausuneen: ”Olemme jälleen saaneet pikkuvihollisen.” Pilkillisesti uskottiin pohjolan lumikuninkaan pian sulavan etelän aurin-gossa.

Ei ole tarkkaa tietoa Haren komppanian matkasta 30-vuotisessa sodassa, mutta vuosina 1630-1633 ne taistelivat kiinteästi kuninkaan pääjoukon riveissä. Näin he olivat mukana joukkojen vähitellen vallatessa Pommerin, Brandenburgin ja Saksin. Sitten he taistelivat 7.9.1631 kovassa, mutta voittoa Breitenfeldin taistelussa ja jatkoivat etenemistä Würzburgin valloituksen jälkeen Reinille Mainzin piispankaupunkiin, jonka taistelun voitettuaan jäivät sinne talvileiriin.

Keväällä 1632 he olivat mukana Lechvirran taisteluissa ja Nürnbergin tappion jälkeen he marssivat Baijerista takaisin Saksiin. Tällä he joutuivat rintamaan marraskuun 6. päivänä, kun Kustaa II Aadolfin johtama armeija ja katolisten kuuluisan sotapäällikön Wallensteinin joukot seisovivat vastustusten Lützenin kylän luona lähellä Leipzigin kaupunkia. Täällä alkaneessa verisessä taistelussa kaatui kuningas Kustaa II Aadolf. Vaikka taistelu päättyi Ruotsi-Suomen armeijan voittoon, kuninkaan kuolema ja lähes 6 000 oman miehen kaatuminen, pysähdytti rintamat pitkäksi ajaksi.

Seuraavana vuonna suomalaiset joukot olivat mukana Reinin varren taisteluissa ja käytyään Baijerissa asti kovissa ja osittain hävityillä retkellä tapaamme heidät 1635 Puolasta ja sen jälkeen Viron ja Liivinmaan varuskunnista. Vuonna 1642 koko rykmentti oli mukana Leipzigin voittoa taistelussa ja vuonna 1648 Westfaalin rauhan tullessa rykmentti piiritti Prahian kaupunkia Böömissä.

Sota ja sodan uhrin

Varmuudella ei tiedetä moniko tarvasjokelainen jäi sotaan. On vain tieto, että Yrjättilän isäntä Sipi Pentinpoika kuoli 1633 Reinin varren taisteluissa ja hänen poikansa Simo Sipinpoika taistelussa Tanskaa vastaan 1643. Tuomarlan Martti Niilonpoika kuoli elokuussa 1632 Nürnbergin piirityksen yhteydessä nälän ja tautien kiusatessa sotaleiriä. Tuon ajan sodankäynti oli vielä osittain teräsein: miekoin, hilparein ja partakirvein käytyä lähitaistelua, jonka jälki oli veristä. Haavojen ja tautien hoito oli puutteellista ja haavakuumeet sekä verenhukka johtivat usein kuolemaan. Täytyy kuitenkin ihmetellä miten esimerkiksi koko ajan vuosina 1630-1648 sodassa mukana ollut Liedonperän Isontalon poika Yrjö Pentinpoika tai vuotta myöhemmin lähtenyt varusmestari Paavo Arvinpoika Horrisista selvisivät sodasta hengissä. Samoin Euran Knaapin kolmen veljeksien sotamatkat ja kohtalot kiinnostaisivat varmaan jälkipolvia. Tiedetään vain, että jo heidän enonsa

Tästä alkoi Ruotsi-Suomen 30-vuotinen sota. Kustaa II Aadolf polvistuneena rukoukseen nousemaan maihin Rygenin saarella. 1630. Museovirasto, kuva-arkisto.

Pietari Pertelinpoika oli ollut Knaapin ratsumiehenä Kuurinmaalla, jossa hän kaatui Kokenhusenin taistelussa 1621.

Kuningas Kustaa II Aadolfin kuolemaan asti 30-vuotisella sodalla oli selkeä uskonsodan luonne ja päämääränä oli taata uskoveljille uskonnon vapaus. Katolisella alueella suotiin myös voitetuille oikeus vapaasti harjoittaa heidän omaa uskontoaan. Tunnettu on kuninkaan rukous joukkojen edessä ennen Breitenfeldin taistelua. ”Kaukaisista maista ja rauhallisista asunnoista me olemme saapuneet tänne taistelemaan vapauden, totuuden ja Sinun evankeliumisi puolesta. Anna meille voitto pyhän nimesi tähden! Amen.” Rukouksen jälkeen laulettiin yhdessä Lutherin taisteluvirsi: ”Jumala on piinamme.” Sotilaiden moraalit oli korkealla, eikä siviileille tehty väkivaltaa tai

omaisuuksia ryöstetty. Myöhemmin, kun joukkojen huolto oli vaikeaa, ensin ostettiin sitten otettiin, vallatuilta seudulta huollon tarpeet. Näin ajanoloon sota muuttui valloitusodaksi.

Sommerhausenin kirkonkirjoissa on vuodelta 1631 merkintä miehittäjistä: ”Kun syntyperäinen suomalainen ensiksi saapui Saksaan, hänen nähtiin aina toimittavan pöytärukouksen, ennen kuin asettui pöytään; ja kun hän oli lopettanut ateriansa, ojensi hän kätensä isännälle ja emännälle ja kiitti kohteliaasti kestäytsestä.” Muutama vuosi myöhemmin samat miehet sodan raastamina ryöstivät valtaamia ja miehittämiään alueita kuten muutkin sen ajan palkkasoturit. Ryöstösaalista lähetettiin kotimaahan asti tai kartutettiin mukana kulkevaa omaisuutta.

30-vuotinen sota päättyi Westfaalin rauhaan 1648. Museovirasto, kuva-arkisto.

Hakkapeliittain muisto

Historioitsijat korostavat, että Suomi ja suomalaiset astuivat koko Euroopan tietoisuuteen juuri 30-vuotisen sodan aikana. Heidät nähtiin kaukaisena ja salaperäisenä pohjoisena kansana, joilla oli lappalaisilta opittuja maagisia taitoja. Miehet olivat tunnettuja suurista ruumiinvoinmistaan ja rajattomasta urhoollisuudestaan. Hakkapeliittojen maine elää vielä tänä päivänäkin Euroopassa. Esimerkiksi Lützenin taistelun muistomerkillä, museossa ja kirkossa korostetaan erityisesti suomalaisten joukkojen ratkaisevaa merkitystä voittoa taistelussa, mutta myös heidän raskaita tappioitaan kaatuneina ja haavoittuneina. Suomen ja Ruotsin liput kahdenpuolen kirkon alttaria kuvaavat kuinka Suomi tasavertaisena valtion osana saa saman kunnian. Toisaalta tiedetään, että suomalaisilla oli myös pelottava maine, sillä vielä 1800-luvulla Etelä-Saksan äidit pelottivat tottelemattomia lapsia suomalaisten tulolla, elleivät ole kiltisti.

Monessa yhteydessä puhutaan, kuinka sodasta palanneet hakkapeliitat saivat arvostusta kotiseudullaan. Heille oli ulkomailla kehittynyt hyvä luku- ja kirjoitustaito, joka tuohon aikaan auttoi saamaan luottamustehtäviä. Niinpä eräistä sotureista tuli jopa valtiopäivämiehiä. Tarvasjoella ei ratsumiesten luottamustoimista kuitenkaan kerrota. Sen sijaan kuvataan ratsutilojen tiukkaa taloutta ja velkakiistoja. Niinpä kerrotaan myöhemmin valtiopäivämiehenä toimineen Yrjö Puntarin tuolloin olleen kovissa veloissa. Siksi hänen oli pestattava poikansa Niilo Yrjönpöika ensin rengiksi Koskelle ja sitten Liedon Sauvalan ratsumieheksi sotaan, kunnes poika 1646 tuli oman tilan ratsumieheksi sodan loppumiseen asti.

Suomi ja kotiseutu oli paljon muuttunut, kun hakkapeliitat tulivat lopullisesti kotiin sodasta. Lähtiessä nuijasodan jälkiselvittelyt ja väkivaltaiset levottomuudet olivat rauhoittuneet. Suomen uusi kenraalikuvernööri Pietari Brahe asui Turussa ja oli ostanut itselleen Juvan kartanon. Hänen toimenpiteensä Suomen kehittämiseksi alkoivat jo tuntua maamme elämässä. Postilaitos oli uudelleen järjestetty ja Tarvasjoki sijaitsi tärkeän postitien varressa. Suomi oli saanut yliopiston Turkuun ja ensimmäinen suomenkielinen koko raamattu oli ilmestynyt. Suomi ja Tarvasjoki näyttivät varmaan sodasta palaavista hakkapeliitoista varmaan köyhältä ja syrjäiseltä Keski-Euroopan maihin verrattuna. Kokeneena ja nyt maailmaa laajasti nähneenä he varmaankin toivat kotiseudulle runsaasti uutta tietoa ja laajensivat muidenkin maailmankuvaa.

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 375 vuotta siitä, kun ensimmäiset Tarvasjoen miehet lähtivät 30-vuotiseen sotaan. Heidän muistoaan kunnioittaen kotiseutuyhdistys Tarvaiset on pystyttänyt Kotiseutumuseoon näyttelyn, jossa kuvin kerrotaan sodan historiaa ja niitä ratsutiloja, joiden miehet hakkapeliitoiksi lähtivät. Voimakkaasti laajentunut sukhistorian tutkimus on osoittanut, että lähes jokaisen menneissä sukupolvissa löytyy jokin hakkapeliittahaarakin. Eräillä Tarvasjoella se voi tulla vastaan mentäessä taaksepäin 13-14:sta suoraan alenevaa polvea.

Kalervo Mäkinen

Hakkapeliitta-näyttely on esillä Tarvasjoen Kotiseutumuseolla 4.6 – 14.8. 2005 ke klo 17-20 ja la-su klo 11-16. Muulloin sopimuksen mukaan. Opastus.

PIENVILJELIJÄN ELÄMÄÄ 70 VUODEN TAKAA

Risto Sipilä on löytänyt Turun Sanomista mielenkiintoisen artikkelin lokakuun 19. päivän lehdestä vuodelta 1937, joka kertoo Tuulikki-emännän isovanhempien elämästä ja maanviljelyksestä. Artikkelin otsikkona oli: ”Rivakka työnteko ja viisas taloudenhoito on Viljalahden pienviljelystilän Tarvasjoella kohottanut hyvinvoipaisuuteen.” Artikkelin on paitsi hyvä ajankuvaus myös kertomus sitkeän työn ja uurastuksen tuottamasta tuloksesta ajalta, jolloin torppien itsenäistymisen ja maatalouden nopean kehityksen kautta nuori Suomi tuli parissa vuosikymmenessä elintarvikkeissa lähes oma-varaiseksi. Mutta se vaati esivanhemmitamme kovaa työtä ja kasvavaa ammattitaitoa, jota Kustaa ja Maria Leinon työ ja elämä hyvin kuvaa. Kustaa Leino (1877-1938) ja Maria Leino (1884-1951) olivat itsenäistyneen Suomen ensimmäisen polven raivaajia ja viljelijöitä, joita kiitollisina ja kunnioittaen jälkipolvet muistaa.

Kuten artikkelissa todetaan, ei Tarvasjoella vielä 1916 ollut yhtään omaa rahalaitosta, vaan lainaa haettiin Marttilan Säästöpankista. Peltojen sadot ja karjan tuotantotaso olivat varsin alhaiset. Osa tuotteista myytiin vielä Turussa tilan alkuvuosina. Vertailun vuoksi mainittakoon, että vuonna 1937 maidon hinta oli noin 1 mk. ja leipäviljan 2 mk. Maamiesseuran neuvoja maatalousteknikko Toivo Murto oli vuosina 1935-1938 Tarvasjoella hyvin aktiivinen ja pidetty ammattimies.

”Yhdeksän markkaa käteistä rahaa minulla oli, kun tätä tilaa rupesin ostamaan ja kauppakirjojen tekoon yksin jo tarvittiin 25 markkaa. Mutta muutamat hyvät naapurit tulivat takaukseen, niin että sain Marttilan säästöpankilta lainaa ja sillä tavoin minä alkuun pääsin. Pajupelkoja oli pellot täynnä silloin ja monet taisivat hintaakin pitää kovana, mutta hyvin sitä vain on eteenpäin päästy”

Tähän tapaan selvitteli reportterille pienviljelystilansa ostoa tarvasjokelainen Viljalahden tilan omistaja Kustaa Leino Pikku-Euralta. Viljalahden tila, jossa on n. 6 hehtaaria viljelysmaata ja lähes saman verran metsää, on jo kuutisen vuotta ollut Pienviljelijäin Liiton kirjanpitolilla. Sen omistaja seuraa virkeästi maatalouden kehitystä ja panee omalta osaltaan ”toimeksi” niin ripeästi kuin vain harvat. Niinpä oli nytkin isäntä vieraiden saapessa – reporterin hyvänä oppaana oli matkassa maatalousneuvoja Toivo Murto – hevosineen pellolla lannankuljetusmatkalla, mutta vakuutteli tosikiireiden

Maria ja Kustaa Leino. Kuva Risto Sipilä.

jo olevan ohi, jotta pakinoimiseen aikaa oli. Pitemmittä puheita käytiin peltojen ja isännän itsensä luomien viivasuorien, ja ”puhtaasti” luotujen pellonojien ohi Viljalahden asuinrakennukseen rupattelemaan.

”Kyrössä olen syntynyt ja täällä Herrasmannin talossa ensin palvelin 7 vuotta sekä sitten pidin 8 vuotta saman talon torppaa.”

Viljalahden isäntä muisteli, että hänellä pitäisi jossakin olla työsuopimus, minkä mukaan piti Herrasmannilla töitä tehdä tinkikaupalla niin renkien kuin torpparienkin. Sopimuspaperi oli joutunut kuitenkin jonnekin sivuun, niin ettei sitä löytynyt. Tinkimäärät olivat kuitenkin hyvin muistissa: 80 syltä vanhaa viisikorttelista sarkaojaa oli yhtenä päiväurakkana, jonka tehtyään sai lähteä töistä pois, mutta ei ennen. Muita tinkimääriä olivat 40 syltä kuusikorttelista tasapohjaista piiriojaa, 6 kyynerää halkojen hakkaamista rankakasasta tai 4 kyynerää pystystä, 100 heinäseivästä piti päivässä tekaista pystymetsästä tai 12 tusinaa riukupuita ja aidanteossa piti panna kuntoon 60 seiväsparia.

”Ne olivat riuskan miehen työtinkejä”, totesi isäntä Leino vedellessään myhäilevänä haikuja piipustaan. ”Ei niitä joka mies pystynyt tekemään, mutta Herrasmannin miehet pystyivät, sillä siellä maksettiin hyvät palkat miehille ja markka pari ylimääräistäkin, niin että kyllä siellä miehet pysyivät. Olihan siinä puolitoista hehtaaria maata hallussaan olevalla torpparilla urakkaa, kun piti 40 päivätyötä kesästä tehdä taloon ja talvella lisäksi 12.”

Oma tila

”Vuonna 1916 sitten tuli mieleen ostaa oma tila Euran Vanhatalosta. Silloin 6.300 mk. oli hintaa maista, joilla ei mitään rakennuksia ollut ja joita edelliset haltijat olivat ryöstäneet niin, ettei niiden kasvukunnosta ollut tietoa.” Yritteliäisyyttä oli niin isännällä kuin Maija emännälläkin. Kumpikin oli työn tekoon tottunut, eikä voimiaan säästellyt. Rakennukset saatiin pystyyn pian. Isäntä itse hääri parhaimpana rakennusmiehenä, eikä niihin hintaakaan järin runsaasti kohonnut, varsinkin kun aluksi tyydyttiin vaatimattomaan ulkokuonerakennukseen.

”Eihän velasta olisi luullut niin nopeasti selviävänkään, mutta siinä vuoden 1918 jälkeen olivat tuotteiden hinnat korkeat. Muistan eräänkin Turku-matkan, kun sai myydä kymmenen kiloa voita 52 mk:n kilohinnalla, eikä ostaja ollenkaan nurissut. Vanhan ajan ruistynnyristä kauppias Limperi maksoi kauppatorilla peräti 501 mk. Silloin saatiin rahat kokoon, niin että velasta päästiin. Ja vähän minua kiukutti sekin, että hosuivat kiinnittämään tilani velan, niin minä päätin päästä eroon koko roskasta...”

Isäntä oli vilkas jutustamaan. Hauska oli kuulla hänen esittävän, miten asiat lutiutuivat

Viljalahden tilalla on nykyisin seitsemänvuotinen viljelyskierro: vuorotellen seuraa kullakin lohkolle syysvilja, heinä, heinä, heinä, kevätvilja ja kevätvilja, sekä vihdoin kesanto. Täyskesantoa ei kuitenkaan pidetä, vaan tällöin viljellään joko ohraa, perunaa tai juurikasveja. Mutta

likimain puolentoista hehtaarin alue on erotettu pysyväksi laitumeksi.

”Kyllä naapurit kauhistelivat, kun kymmenkunta vuotta sitten päätin laittaa pysyvän laitumen. Sanoivat, että hullu on mies, jolla on peltoa muutenkin vähän ja siitäkin vielä neljänneksen panee laitumeksi. Mutta sitä työtä en ole katunut, sillä sen turvin neljä lehmää sekä hevonen saavat aina varmasti kunnan ruuan kesäaikaan. Lannoitukseen on karjanlannan lisäksi tänä vuonna käytetty 650 kg. väkilannoitteita.”

Kirjanpito

Saavutetuista tuloksista oli pian esillä tarkat tiedot, sillä tilan kirjanpito sisältää. Sarakkeista kävi selville tämän kesän sato. Sen mukaan rukiista oli tullut 2600 kg. hehtaarilta ja kaurasta noin 1500 kg. Perunan sato oli jäänyt heikoksi vain noin 14 000 kg. hehtaarilta. Tilan rahaksi arvioidusta tuotosta tiedottavat taas luvut, että 1934-1935 puhdastuotto oli 968 mk./hehtaarilta, 1935-1936 880 mk./hehtaarilta ja 1936-1937 tilan kokonaistuotto oli 20 536,65 puhtaan tuoton ollessa 921 mk./hehtaarilta.

Kysyin: ”Mutta miten saittekaan päähänne ryhtyä kirjanpitoa pitämään tilallanne?”

”Juttu oli sellainen, että kun kymmenkunta vuotta sitten rustasin uuden ulkorakennuksen, mikä tuli maksamaan toistakymmentätuhatta markkaa, eikä kuitenkaan ollut pakko pahasti velkaa lisätä, niin ihmettelin itsekseni, mistä sitä rahaa niikseenkin paljon löytyi. Silloin päätin ruveta pitämään kirjaa taloudesta enkä ole tekoani katunut. Kyllä kirjanpito ja suunnitelmallinen viljely auttavat pientilallistakin niin paljon, että niiden etuja kannattaa käyttää hyväksi.”

Kun asiat näin oli kerrottu, pistäydettiin vielä navetassa katsomassa neljää vakavaa lehmää, joiden keskituotos on 2500 kg:n paikkeilla vuodessa, ja aitaussessaan oleskelevaa ”nuorkaista”, sekä possua ynnä pilttuussaan heiniä pureskelevaa vankkaa hevosta. Suunnattiin vielä askeleet hiljattain valmistuneelle kellarillekin. ”Kaivoa tässä vielä pitäisi ruveta tekemään, kun nykyinen ei ole oikein hyvä”, selitteli Viljalahden isäntä.

Viljalahden tilan nykyinen kunto on kaunis näyte sitkeän työn ja älykkään taloudenhoidon saavutuksista. Hyvin tullaan toimeen ja tyytyväistä on talon väki. Mitäpä muuta olisi tarpeen.

Rep.

LUMOAVA LUONTOPOLKU KUTSUU

Vihdoin se on valmis, kulkijoita kutsuva Tarvasjoen luontopolku. Oli 25. päivä toukokuuta, ihanan lämmin aurinkoinen aamu. Leivonen lauloi vihertyvien peltojen yllä. Västäräkki seurasi pyrstö vipotaen meidän saapumista. Joukko pysähtyi luontopolun päässä. Meidät lausuttiin tervetulleiksi. Kultasirkut lauloivat kilpaa lintujen kanssa. Kunnanjohtaja puhui ja avasi luontopolun katkaisten sinivalkean nauhan. Lapset maanittelivat lintuja latinaksi lausuen. Koulun rehtorin puheen jälkeen kiitettiin MARKKU KNAAPIA, joka oli ilolla antanut tämän polun mailleen tehdä.

Satapäinen joukko lähti polkua samaan. Pelästynyt rusakka loikki pellon poikki. Kuljimme katajarinteitä jokivarjalehtoon. Iso käenrieska lopetteli jo kukintaa, mutta rentukat, mukulaleinikit ja keltavuokot kultasivat laakson. Kuovi asteli arvokkaana pellon puolella, mutta töyhtöhyppä säikkyi puheemme pulputusta. Perhosten tanssi jokiniityllä ei vielä ollut alkanut ja kalat pysyivät joen kalvon alla. Kosket säesti kohisten sata-

kielten laulua. Niitä kuunnellen telkkäemo hautoi unisena muniaan. Tuomi tuoksui ja Suomeen oli saapunut suvi.

Miten voi aika mennä nykyään niin hurjaa vauhtia? Tuntuu, että juuri eilen kirjoittelin Tarvaslehteen terveisiä. Mutta kyllä siitä vaan taas jo on aikaa puolisen vuotta. Joulua ja juhannusta on yhtämittaa.

ISÄ

Paljon on ehtinyt kevään aikana tapahtua. Päälimmäisenä ja raskaana on mielessä oman isäni kuolema. Suru todella pysäyttää ja arjen kiireet tuntuvat enimmäkseen hössötykseltä ja täysin merkityksettömiltä. On ollut vaikeaa keskittyä oikein mihinkään; saarnan valmistelu on ollut välillä ylivoimaisen vaikeaa. En tahdo millään jaksaa keskittyä yhteen asiaan niin pitkää aikaa, että saisin edes jotain järkevää tuntuista sanottavaa aikaiseksi; läheisen ihmisen poismenon vuoksi tuntuu siltä, ettei minulla ole mitään asiaa, en osaa sanoa mitään. Olen saanut pidettyä itseni kuosissa monissa kevään hautajaisissa kirkkosalin puolella, mutta sarkastisissa olen itkenyt omaa ikävääni ja suruani. Koen niin elävästi - omakohtaisesti - kohtaamieni omaisten tuskan.

Suru on pelkistänyt ajatuksiani. En jaksa ajatella, millaista on taivaassa. Luotan vain siihen, että on toinen koti. Koti, johon meitä kuoleman jälkeen kutsutaan. Oma isäni oli erityisesti koti-ihminen. Hän rakasti omaa kotiaan ja monilla sairaalareissuilla hän kaipasi pohjattomasti kotiin. Minua lohduttaa sanomattomasti se, että Jumalalla on tarjota meille toinen koti. Kotona rakkaat ihmiset tapaavat toisensa. Miten mukavaa oli mennä Koskelle, lapsuuden kotiin tapaamaan äitiä ja isää. Isää en enää sieltä löydä. Pihapiiri tuntuu niin tyhjältä, pellonpäästeessä voin enää muistella, kuinka isä keväällä kylvi ja syksyllä keräsi sadon. Kamarissa isän paikka on tyhjä. Mutta kotona me kerran tapaamme, taivaan kodissa. Se lohduttaa, vaikka ikävä on pohjaton.

Sitä kuvittelee osaavansa hallita surua, jopa kuolemaakin, kun työkseen asian kanssa koko ajan askaroi. Mutta pappeudesta ei paljon ole apua, kun kuolema tulee lähelle. Sitä on kovin onneton ihminen. On vain jättäydettävä Jumalan huolenpitoon ja luotettava, että Hän tietää, mikä meille milloinkin on parhaaksi. Ja Hänhän tietää.

KINKERIT JA RAHAT

Työsaralla iloitsin alkukeväästä perinteisestä kinkerikerroksesta. Olen pappisurani aikana pitänyt 24 kinkeriä; oltuani kaksi vuotta Tarvasjoen pappina. Mahtaako missään enää olla niin vireää kin-

PAPIN PORINAT

keriväkeä kuin Tarvasjoella? 11 kinkeripiiriä sekä veteraanikinkerit seurakuntatalolla ei ole yhtään liikaa. Joka talossa riitti väkeä, keskiarvon ollessa 20 kinkerrivierasta. Tarvasjoelle tultuani kauhistuin kinkereiden suurta määrää, mutta nyt olen päinvastoin kovasti innostunut asiasta ja odotan jo malttamattomana uutta kinkerikerrosta. Jumalan sanan äärellä olemista ympäri pitäjää.

Seurakunnan tilinpäätös viimevuodelta jäi plussan puolelle! Meillä on ollut monia alijäämisiä vuosia peräkkäin. Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulin suunnalta on tullut monenlaista koviste-

levää viestiä siitä, mitä aiomme tehdä tervehdyttääksemme taloutta. Olen ollut välillä melkoisen ahdistunut taloudellisesta tilanteestamme ja nähnyt kauhukuvia siitä, kuinka meidät väkisin liitetään johonkin toiseen seurakuntaan. Viimeiset pari vuotta olemme eläneet hyvin säästeliäästi, kaikkia hankintoja - pieniäkin - on harkittu kaksi kertaa. Säästökuurin aikana olemme huomanneet, ettei raha merkitse läheskään kaikkea. Tärkeämpää on rakkaus omaa kotiseurakuntaa kohtaan, se että sydän on paikallaan. Itse uskon vakaasti Tarvasjoen seurakunnan tulevaisuuteen. Seurakunnan työnte-

kijät ovat motivoituneita, työnsä osaavia. Tarttuvat hommaan kuin hommaan. Seurakuntalaiset pitävät kotikirkkoaan arvossa ja ovat valmiita tekemään työtä sen hyväksi. Tästä hyvänä osoituksena on kirkkoon hankitut 200 virsikirjaa, jotka tulivat kaikki vapaaehtoisesti maksetuiksi. Uuden hautausmaan kivaita valmistui talkoohengessä, koska kivet saatiin lahjoituksina. Tarvasjokelaiset pystyvät uskomattomiin suorituksiin.

YSTÄVÄMME VIROSSA

Ystäväseurakunnastamme Novasta oli keväällä vieraita. He kertoivat innoissaan suunnitelmistaan seurakuntatalonsa suhteen. Sitä olisi tarkoitus korjata ja lisäksi rakentaa toinen kerros. Kaikki, jotka ovat käyneet Novassa, tietävät että seurakuntatalolle todella pitää tehdä jotain. Se vaatii korjausta. Muutenkin Novassa on meininki toista kuin meillä. Viime syksynä siellä kirkossa saarnatessani, höyry vain nousi suustani, koska kirkossa oli niin kylmä. Lisäksi kirkonpenkissä istuneet tarvasjokelaiset pohtivat, voivatko he tulla ehtoolliselle, jos leivät ja viini loppuu kesken. Meidän apumme Novan seurakunnan hyväksi on korvaamattoman tärkeää.

Novalaiset pystyvät toteuttamaan projektinsa seurakuntatalossa, jos he saavot meiltä avustusta noin 205€ euroa. Yksi varainhankintaoperaatio on kesällä Tarvaspäivien yhteydessä järjestettävä kanttorin ja kirkkoherran välinen kuuma kuulakisa. Kuulakisasta tässä lehdessä toisaalla enemmän, mutta omasta puolestani voin todeta, että olen innoissani ja harjoittelu on jo aloitettu. Koko perheemme on aika ajoon "joutunut" kuulaharjoituksiin. Aika mukavasti kuuluu lentää, mutta täytyy lentääkin, jos mielin maatalon töitä paiskivan Minna-kanttorin voittoa. Kun tässä pääsemme Minnan kanssa hyvään alkuun ja kun ikääkin vielä vähän karttuu, saatamme hyvinkin ruveta käymään veteraanikisoissa (veteraanisarjoja on jo yli 40-vuotiaillekin).

Summa summarum kaikesta kirjoittamastani:

"Myös työni, Herra, anna sinua ylistää. Suo voimaa, että kannan Henkesi hedelmää. Näin, Herra, Hengelläsi minua johdata ja aina edessäsi tahtoosi taivuta." (Virsi 567:4)

Toivotan kaikille seurakuntalaisille leppoisaa kesää ja jatkuvaa Jumalan siunasta

Outi-pappi

Outi-pappi kuulantyöntöharjoituksissa. Kuva Minna Mäkinen.

Kumpi on kumpi kuulantyönnössä?

Tarvasjoen kesäjuhlien yhteydessä 1.7. - 05 järjestettävä yhteislaulutilaisuus Herasmannin laavulla "Naisten lumoissa" huipentuu kovaan kuulakisaan. Seurakuntamme Outi-pappi ja Minna-kanttori ovat nuoruudessaan harrastaneet kuulantyöntöä ja nyt on aika ottaa selvää, mikä on tämän hetkinen kunto. Kilpailun johtajaksi on lupautunut Tarvasjoen Urheilijoiden puheenjohtaja Jyrki Mäenpää. Kyseinen kilpailu on myös veikkauskohde. Voit veikata kumpi voittaa ja kuinka pitkällä työnnöllä. Maailmanennätyksen naisten kuulassa on työntänyt Natalya Lisovskaya tuloksella 22.63 m Moskovassa 7.6.1987. Tätä tulosta tuskin rikotaan. Veikkaus alkaa ma 20.6. Tarvasva- linnassa sekä Kukka ja Lahja TuTu-Nissa. Veikkaus maksaa 1 €/veikkaus. Tuotto menee lyhentämättömänä Novan ystävyysseurakunnalle. Heillä on menossa seurakuntatalon laajennustyö ja Tarvasjoelta on luvattu osallistua uusien ovien ja ikkunoiden hankintaan.

Vain veikkaamalla voit auttaa ja voittaa!

Tarvasjoen kesäjuhlilla

on sunnuntai-iltana 3.7. klo 20 Konsta Jylhän musiikkia suvi-illassa Tarvasjoen kirkossa. Oripään Kööri ja pelimanniyhtye Tämmäri johtajanaan Rita Ilola. Ohjelma maksaa 5 €. Tervetuloa!

PERINTEISTÄ EVANKELIUMIJUHLAA

vietetään 75. kerran
Horristen Leppämässä
keskiviikkona 29.6.2005 klo 11.00

Puhujina toht. Reijo Arkkila, rov. Jouko Kyyrö, kirkkoherrat Pasi Salminen ja Torsti Äärelä sekä piirisiht. Heikki Lehtonen.

Vieraina Japanin kirkon pääsiht. past. Matsuoka Shunichiro ja ulkomaanasioiden sihteeri past. David Person, tulkkina Mari-Liisa Havukainen.

**Tarvasjoen seurakunta
SLEY:n Tarvasjoen osasto**

UUOINEN KIITOSVIRSI

Ilo, hartaus sydämessä
kevään kukkia katselin
-oman neuvosi mukaan.
Näin siinä sanelin:

Joka kevät uudet kukkaset
on polkuni varteen puhjennut
Luoja itse ne vaatettanut
ja jokaisen laatunsa mukaan
eri paikkoihin istuttanut.

Joka kesä marjat kypsytit
Joka syksy ruskan väritit
Joka talvi tähdet sytytit
ja koko laajan maiseman
lumen valkeudella peittelit.

Tämän kaiken
lastasi varten valmistit!
"Joka aamu on armo uus-"
minun Herrani uskollisuus.

Alli Koskiranta

Ilolla ilmoitetaan, että Tarvasjoen seurakunnan hautausmaan laajennusosa valmistuu. Ennen juhannusta kaiken pitäisi jo olla kunnossa. Viimeisimpänä työvaiheena on ollut vihertöitä eli puiden, pensaiden ja nurmikon istutusta. On ollut mielenkiintoista olla mukana rakentamassa hautausmaata ja seurata erilaisten urakoiden valmistumista. Alun perin en tahtonut ollenkaan ymmärtää, miten monta rakennus- ja työvaihetta on tehtävä, ennen kuin hautausmaa alkaa edes näyttää hautausmaalta. Projektiin on vierähtänyt useampi vuosi.

Hautausmaan rakentaminen on herättänyt myös tunteita tai paremminkin tisseutumuseo, joka nyt jää keskelle uutta kirkkomaata. Minustakin ajatus museosta keskellä hautausmaata tuntui ensin oudolta. Nyt kun kirkkomaa on valmiina ja museo edelleen paikallaan, niin minun silmäni se ainakin sopii. Maisema on kaunis. Onpahan meillä tarvasjokelaisilla nyt jotain sellaista, mitä ei naapuripiirissä olekaan.

Ihan heti laajennusosaan ei ruveta hautoja kaivamaan. Annetaan kasvien ja nurmikon kasvaa rauhassa. Perinteisten arkkuhautojen (828 arkkuhautapaikkaa, 414 syvähautaa) lisäksi paikkoja on uurnille (300 uurnapaikkaa). Muistolehdossa on 340 uurnapaikkaa. Nykyisin hautausmaalla tulee olla myös ns. katastrofialue. Se on alue, joka varataan jotain suurempaa onnettomuutta – samaan aikaan enem-

HAUTAUSMAA

Kuva Nina Lempa.

män uhreja vaativia tapahtumia ajatellen. Suomen historiassa ainakin sotavuodet olivat aikoja, jolloin isoja alueita hautausmailta jouduttiin varaamaan sankarivainajien hautaamista varten. Silloin ei

tällaisia katastrofialueita ollut valmiiksi ajateltu. Luoja meidät varjelkoon, ettei enää koskaan tule sotaa, eikä muutakaan sellaista, että katastrofialuetta tarvittaisiin.

Lisäksi hautausmaan yhdessä kulmassa on tunnustukseton hautaus-alue. Sellainenkin pitää nykylakien mukaan olla. Tällä alueella ei saa olla mitään mihinkään uskontoon viittaavaa symboliikkaa (ei ristejä, puolikuuta, Daavidin tähtiä ym.). Kyseiselle alueelle voidaan haudata ns. uskonottomia ihmisiä, jotka erityisesti toivovat tunnustuksetonta hautauspaikkaa. Ainakin Marttilan seurakunta ja todennäköisesti myös Auran seurakunta käyttävät tarvittaessa meidän ko. hautausaluetta.

Sunnuntain 28.8. kohdalle kannattaa almanakkaan laittaa ylös merkintä "HAUTAUSMAAN LAAJENNUSOSAN VIHkiminen". Kirkkolaki näet määrää, että piispa tai hänen määräämänsä pappi vihkii uuden hautausmaan tai siihen liitettävän uuden alueen ennen käyttöönottoa. Alun perin piispa Ilkka Kantola oli kutsuttu vihkimään hautausmaa, mutta hänen erottuaan tehtävistään, paikalle saapuu elokuussa Liedon kirkkoherra lääninrovasti Esko Laine. Ehdottomasti kannattaa seurakuntalaistenkin tulla paikalle, koska hautausmaan vihkiminen ei ole ihan jokapäiväistä puuhaa. Tarvasjoella kyseisestä tapahtumasta on ainakin aikaa vuosikymmeniä. Juhlan kunniaksi nautimme vihkimistilaisuuden jälkeen kahvit seurakuntatalolla.

Outi-pappi

Kuva Taru Sahla.

Hei!

Olen Tarvasjoen seurakunnan uusi diakonissa ja nimeltäni Taru Sahla. Kotini löytyy Aurasta, jossa mieheni lisäksi asustaa 3-vuotias Hanna-tyttö ja 1,5-vuotias Lauri-poika. Viimeksi olen diakoniatyössä ollut juuri Auran seurakunnassa ja sitä ennen Yläneen seurakunnassa. Vieläkin nimeni voi löytää Auran seurakunnan työntekijälistalta, sillä toimin täällä osa-aikaisesti lähetyssihteerin mielenkiintoisissa tehtävissä. Aivan viimeisin työpaikkani löytyy omasta kodistani, sillä kolme ja puoli vuotta olen saanut toimia kotiäidin haasteellisessa tehtävässä.

Tulen toimimaan Tarvasjoen diakoniatyöntekijänä kesäkuukausien ajan. Työ-

aikani on kaksi ja puoli päivää viikossa. Näihin päiviin mahtuu mm. vastaanottoajat diakoniatuomistossa sekä onniteluja kotikäynnit seurakuntalaisten luona. Tarvasjoelta en tunne montakaan ihmistä, joten mikäli toivot diakoniatyöntekijän vierailevan luonasi, soita rohkeasti työnumeroihini!

Suurella innolla palaan taas diakoniatyöhön näin muutaman vuoden tauon jälkeen. Mukava on myös työskennellä maaseutupaikkakunnalla, jossa diakoniatyö perinteisyydessään on itselleni mieluisinta. Vapaa-aikani menee tiiviisti perheen parissa ja työn osa-aikaisuudesta johtuen pystyn vieläkin hoitamaan lapsiani melko paljon. Kesän lähestyessä suunnan mielelläni taas puutarhatöihin, jossa pääsen toteuttamaan luomisen ja käsillä

tekemisen tarvetta. Talviaikana luomisvimma on kanavoitunut erilaisten käsitöiden ja askartelujen tekemiseen. Retket luonnossa ja matkustaminen kuuluvat myös mieluisiin harrastuksiini. Kun lapset vielä vähän kasvavat niin pääsen taas mieliretkelyni pariin, nimittäin Lappiin vaeltamaan.

Vastaanotto diakoniatuomistossa tiistaisin klo 9-11 ja torstaisin klo 9-10 p. 484 7020
muut numerot:
p. 4866 537 / 050- 543 5072

Äiti on

Suunnittelija, kokki, autonkuljettaja, tuomari, kouluttaja, opettaja, kesyttäjä, lastenlääkäri, psykiatri, viihdyttäjä, hengenpelastaja, putkimies, sijoitusneuvoja, poliisi, räätäli, opas, avioliittoneuvoja, kampaaja, parturi... lyhyesti sanottuna äiti.

Äitien jokapäiväiset askareet ovat täynnä toimintaa ja jännittäviä käännteitä. Erityisesti kotona lapsia hoitavat äidit rakentavat ohjelmaa viikon varrelle erilaisten tapaamisten ja pikku tapahtumien muodossa. Tapahtumiksi voivat nousta neuvolakäynti tai etukäteen sovittu kokoontuminen läheiselle hiekkalaatikolle ystävien ja tuttavien kanssa. Useimmiten ohjelmoinnin tarkoituksena on saada päivärytmi pysymään tsaaisena ja oma mieli virkeänä, kun on aina jotain odotettavaa edessäpäin.

Seurakunnan perhekerhossa on ollut mukavaa "suhinaa" läpi talven. Isolla joukolla olemme saaneet kokoontua joka keskiviikkoiseen kerhoon. Tämän vuoden kerhon yhteiskuvasta näetkin miten valtava joukko on halunnut sisällyttää viikko-ohjelmaansa perhekerhon.

Kesän ajan perhekerho on tauolla, mutta heti elokuun puolivälissä aloitamme kokoontumiset tuttuun tapaan keskiviikkoamupäivisin seurakuntatalolla.

Äideistäkin täytyisi pitää huolta, niinpä syksyn ohjelmaan on varattu aikaa myös äitien virkistykseksi. On jotain odotettavaa:

Äitien virkistyspäivä 17.-18.9.

Lauantaiaamusta - sunnuntai iltopäivään

Hinta 10 €/ hlö

Ohjelmassa: rauhaa, hiljaisuutta, juttuseuraa, hiljentymistä, valmista ruokaa, saunomista, ulkoilua, oleilua, mielen kevennystä, yhteistä oloa jne.

Ilmoittautumiset 12.9. mennessä Kaisalle 044-744 3218 tai Outille 0440-847120.

VAPAAEHTOISTYÖ KALLELALAISTYTÖN ELÄMÄSSÄ

Olin lapsuudessa ja nuoruudessa hyvin ujo tyttö metsäkylältä. Harrastuksia ei meillä juuri ollut, mutta työtä pienviljelijäkodissa kyllä riitti. Vanhempien ohjauksessa opimme jo lapsesta alkaen kaikkiin maatalon töihin, tytöt erityisesti kotitalous- ja käsitöihin.

Tarvasjoella Lotta-toiminta oli kaikkien naisten ja tyttöjen mahdollisuus vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön. Puheenjohtaja Minne Laine ja oma kansakoulunopettajani Emilia Helve saivat naiset liikkeelle isänmaan puolesta. Naapuriin tuli siirtolaiseksi vilkas Laura Valtonen. Hän sai minutkin innostumaan ja mukaansa pikku-Lottiin.

Siellä olin toisten kanssa monenlaisissa harjoituksissa. Sodan syyttyä olimme vuorollamme mukana ilmavalvonnassa. Lotan kanssa kiipesimme ilmavalvontatorniin, joka sijaitsi korkealla kalliolla Euran koulua vastapäätä. Polku sinne nousi työväentalon ohitse metsässä. Silmät ja kuulo herkkänä tarkkailimme itäistä ja eteläistä taivaanrantaa ollen valppaina heti ilmoittamaan lähestyvän vaaran. Viestintää saimme suorittaa Tarvasjoen puhelinkeskuksesta ”Sentraali-Santrana”. Keskusten oli toimittava ympäri vuorokauden. Oli jännittävää yhdistää tulevia puheluita. Kotitöinä kudoimme rintamalle lähetettäväksi kypäränsuojuksia, sukia ja käsineitä, joissa oli lipasin sormi.

Sankarihautajaisissa olimme mukana Lotta-pukuisena kunniakujana. Näitä surullisia juhlia olikin Tarvasjoella paljon. Muistan erikoisesti syyskesää 1941. Tullessani kirkosta sankarihautajaisista kotimme pihalla istui naapurin Matti. Hän oli saanut vihkiloman ja joutui heti häiden jälkeen palaamaan rintamalle. Kului vain kaksi viikkoa, kun tuli viesti tämänkin nuoren miehen kaatumisesta. Näin päättyi monen nuoren elämä maatamme puolustaessa.

Näin jatkui ensimmäinen vapaaehtoistyöni pikku-Lottana koko sodan ajan. Kovien rauhanehtojuksen mukana Lotta-järjestökin lopetettiin ja maanpuolustustyö sen saralla loppui.

”Vihreät Sisaret”

Rauhan tultua elämäni jatkui opiskellen ja valmistuttuani töiden parissa aherteluna. Vuonna 1958 sain tutustua minulle ennestään tuntemattomaan maanpuolustusjärjestöön, Sotilaskotiyhdistykseen. Siihen liittymiseen tarvittiin suosittelijat. Suuresti kunnioittamani opetusneuvos Raili Kyttä, joka oli ”esimieheni”, vei minut sotilaskotiin. Näin tästä kristillis-isänmaallisesta järjestöstä, joka tekee työtä varusmiesten hyväksi, löysin minulle tärkeän harrastuksen todennäköisesti loppuiäksi.

Laskiaisen hernekeitossa 2002. Kuva Saara Nikander.

Me ”vihreät sisaret” teemme työtä monella tavalla kukin voimiensa ja elämäntilanteen mukaan, eri ikäisinä ja eri ammateista tullessa. Kaikilla on kuitenkin sama päämäärä: suomalaisen asevelvollisen hyvinvointi ja kodinomaisen paikan löytäminen keskeltä palvelusajan elämästä. Samalla me toimimme yhdessä armeijan, kotien ja yhteiskunnan välillä ja kohotamme maanpuolustushenkeä isänmaamme tulevaisuudesta vastaavissa ja koko kansassa.

Itse olen saanut suurta sisältöä ja rikkautta elämäni tästä vapaaehtoistyöstä. Tähän on kadonnut ujous ja arkuus, kun joskus ainoana naisena olen lausunut monelle sadalle nuorelle tervetuliaissanat varusmiespalveluun tai siviiliin lähtötoivotukset kotiuttamisjuhlassa. Leirityössä olemme ehkä saaneet parhaat kiitokset pojilta, ja nyt myös tytöiltä, munkki-kahviauton saapuessa metsään. Sotilaskoti – keidas varuskunnassa – on jäänyt myönteisenä jokaisen varusmiehen mieleen.

Saara Nikander sai Mannerheimristin ritarien lahjoittaman ja Sotilaskotiliiton myöntämän kiertopalkinnon, ritarimaljan 1993. Kuva Turun Sotilaskotiyhdistys r.y.

On ollut mukava seurata nuorten kehitystä parempaan suuntaan varusmiespalvelun aikana. Se aika ei ole vain sotilas- ja maanpuolustuskasvatusta, vaan mitä suurimmassa määrin yhteiskuntakelpoiseksi koulutusta, jonka vaikutus nuorten elämässä myös näkyy. Nykyisin tosin Turussa on hyvin vähän ”sotapoikia”, mutta sotilaskotityö jatkuu muuttamalla muotoaan palvelen eri tavoin maanpuolustustyötä, sotaveteraaneja ja –invalidia sekä reserviläisiä.

Suuren yleisön kiitoksen ja suosion olemme saaneet taas messujen ja monien tapahtumien järjestelyissä. Pienten siniristilippujen myynnillä keräämme itenäisyyspäivän aikoina rahaa tukemiseksi. Sillä olemme tulleet tutuiksi myös suurelle yleisölle. Olemme kiitollisia myönteisestä suhtautumisesta työhömme.

Sotilaskotityötä nykypäivänä

Nykyään jotkut ihmettelevät sitä, että ilman palkkaa tehdään pitkiäkin työrupeamia. Onneksi kuitenkin on uusiakin sisaria työhön tulemassa ja onpa muutama ahkera vapaaehtoisuusjäsenkin. Työtä on kaikille riittänyt ja arvostusta on yhteiskunta työllemme antanut.

Aikanaan jo työnsä tehneille sisarille pidämme kerran kuukaudessa ”Vihreiden sisarten kerhoa”. Sekin on toiminut jo 20 vuotta. Joka kuukausi on sisarilta, jossa on esillä työasiat ja saamme virkistystä. Kallelan Kuukalan Aunen tytär rovasti Anneli Rantalaiho pitää meille hengellistä piiriä. Olemme tehneet retkiä ja viettäneet muita hetkiä ja mukavaa ja hauskaa on ollut. Harrastuksen mukana opimme myös paljon erilaisia asioita. Olemme näin saaneet paljon ystäviä ja voimme suositella tätä harrastusta myös ystävillemme.

Tänä vuonna veteraanipäivänä sain kutsun entisen työpaikkani Turun Ammatti-instituutin Veteraanijuhlaan. Se oli minulle suuri kunnia erikoisesti siksi, että oppilaitos kunnioittaa maanpuolustustyötä ja oppilaat käyttäytyivät juhlassa erittäin mallikelpoisesti. Siitä kiitos oppilaitokselle.

Olen iloinen myös siitä, että Lotta – työtä on Turussa tehty taas Lotta – perinneyhdistyksen puitteissa. Kun siihen taas on mahdollisuus, toivon hyvää jatkoa vapaaehtoiselle maanpuolustustyölle myös naisten voimin. Siinä vapaaehtoistyössä olen saanut koko elämäni olla mukana ja saanut rikkautta ja ystäviä elämäni. Se on työtä kansamme ja isänmaamme parhaaksi.

Saara Nikander.

Kokkina Tall Ship Race 2003 -tapahtuman miehistöjuhlassa. Kuva Saara Nikander.

Uskonnollisuus ja terveys iäkkäillä

Sairaus on kautta aikojen ollut yksi ihmisen turvallisuuden suurimpia uhkia. Primitiivisen ihmisen maailma oli täynnä yliluonnollisia voimia, joita vastaan hän tarvitsi suojaa. Uskonnon tehtävä oli antaa tätä suojaa. Koska sairauksien syyt olivat yliluonnollisia, parantajan tehtävät kuuluivat papeille tai heihin verrattaville poppamiehille. Mielen ja ruumiin sairauksia ei eroteltu toisistaan, ja kumpiakin käsiteltiin uskonnollisin termein. Vielä 1600-luvulla mielisairauksien katsottiin usein johtuvan pahojen henkien vaikutuksista.

Keskiajalla kristinusko edesauttoi sairaanhoitojärjestelmän kehittymistä, mutta jarrutti lääketieteen kehitystä tieteenä. Kirkko vastusti teorioita, joiden mukaan sairauksilla oli luonnollinen syy.

Länsimaista ajattelua on pitkään vallinnut jyrkkä rajanveto uskonnon ja tieteen välillä. Tätä vastakkainasettelua

on kärjistetty rajalinjan molemmin puolin. Vasta vuonna 1992 paavi Johannes Paavali II pyysi julkisesti kirkon nimissä anteeksi sitä, että inkvisitio aikoinaan tuomitsi Galileo Galilein hänen mielipiteittensä takia.

Historiallisista syistä johtuen on ymmärrettävää, että moderni lääketiede ja erityisesti psykiatria otti etäisyyttä uskonnoista. Freud piti uskontoa ihmiskunnan ratkaisuyrityksenä neuroottiseen ahdistukseen. Tämä suhtautuminen on näkynyt myös tieteellisessä tutkimuksessa: 1990-luvun alussa uskonnollisuutta otettiin huomioon vain alle kolmessa prosentissa psykologian ja psykiatrian tutkimuksia.

Läketieteen tutkimuksen parissa on kuitenkin lisääntyvässä määrin kiinnostuttu uskonnon ja terveyden yhteyksien selvittämisestä. Huhtikuussa 2005 lääketieteellinen PubMed-tietokanta antaa

hakusanoilla ”uskonto tai uskonnollinen” yhteensä 36000 kirjallisuusviitettä.

Olettamukset ja ongelmat

Uskonnon ja terveyden tutkimuksella on kuitenkin monia ongelmia. Sekä terveys että uskonnollisuus ovat hyvin monitahoisia ilmiöitä, joiden kokonaisvaltainen arviointi on vaikeaa. Ihmisen itse koke- ma terveys ja hyvinvointi ei aina ole suhteessa siihen, mitä siitä objektiivisesti voidaan tutkimuksin osoittaa. Sama pätee uskonnollisuuteen. Voidaankin kysyä, onko uskonnollisuuden syvyyssulottuvuus lainkaan arvioitavissa? Miten erottaa aito usko siitä ulkokohtaisesta uskonnollisuudesta, jota esimerkiksi Jeesus aikanaan arvosteli ankarasti ulko-kultaisuudeksi.

Uskonnollisuus on lisäksi vahvasti sidoksissa muuhun kansalliseen ja kielelliseen kulttuuriin. Ei ole varmuutta siitä, kuvaavatko Yhdysvalloissa saadut tulokset suomalaista todellisuutta. Suomalaisista tutkimuksista aiheesta on hyvin vähän.

Kun Matti A. Miettinen väitöstutkimuksessaan 1980-luvulla tarkasteli lääketieteen ja psykologian näkökulmasta uskonnollisten ihmeperanemisten lopputuloksia, hän päätyi siihen, että ihmeperanemisissa on kyse pikemmin hengellisen elämän kuin terveyden hoitamisesta. Omassa tutkimuksessani mielenkiinto kohdistui uskonnollisten ääri-ilmiöiden sijasta siihen tavalliseen suomalaiseen uskonnollisuuteen, joka on pääosin sidoksissa luterilaiseen kansankirkkoon. Liittyykö uskonnollisuus terveyteen?

Kun uskonnollisuutta käsitellen postikyselyn saatesanoissa kerroin tutkivani uskonnollisuuden ja terveyden yhteyksiä, eräs iäkäs vastasi ykskantaan: ”Mielestäni uskonto ei liity mitenkään terveyttilään. Tähän liittyvät kyselyt sais jo loppua.”

Vastaus ei erityisemmin kannustanut tuoretta tutkijaa jatkamaan valitsemallaan uralla. Näin jälkikäteen ajatellen vastaajan esittämä olettamus ei tällaisen tutkimuksen lähtökohdaksi olisi lainkaan huonosti perusteltu. Luterilainen kirkko ei ota kantaa terveellisten elämäntapojen puolesta toisin kuin esimerkiksi Adventtikirkko, jonka uskonoppiin jo sisältyvät terveelliset elämäntavat. Luterilaiseen uskonkäsitykseen sopii myös huonosti ajatus siitä, että Jumala siunaisi häneen uskovia paremmalla terveydellä. Nollahypoteesia voisi puoltaa myös suomalaisen uskonnollisuuden luonne. Vaikka vuosittain vaihteessa 85 % suomalaisista kuului luterilaiseen kirkkoon ja 80 % piti itseään kristittyinä, yli puolet rukoi harvemmin kuin kerran kuukaudessa ja 86 % osallistui uskonnollisiin tilaisuuksiin harvemmin kuin kerran kuukaudessa. Tämä on varsin kaukana siitä uskonnollisuudesta, jota Uusi testamentti opettaa ja josta se kertoo.

Kannustavampiakin vastauksia uskonkyselystä sentään löytyi. Eräs iäkäs vastaaja totesi: ”Jo on kumma, jos ei tämä vaikuta yleiseen terveyteen kun saa turvallisesti luottaa taivaalliseen Isään kaikessa.”

Tulokset

Vaikka tutkimukseni tulosten valossa uskonnollisuuden ja terveyden yhteydet suomalaisessa iäkkäässä väestössä ovat varsin niukat, eivät ne kuitenkaan ole-mattomia ole. Suomalaisen uskonnollisuuden huomioon ottaminen juuri tulosten niukkuus tekee ne uskottaviksi.

Uskonnollisuus ei ilmeisestikään suo-jaa masennukselta eikä fyysisiltä sairauksilta. Poikkeuksena on vähäisempi keuhkohtaumataudin esiintyminen joutu- en vähäisemmästä tupakoinnista. Silti uskonnolla näyttää olevan merkitystä elä- män hallinnan, toisin sanoen vaikeuksista selviytymisen kannalta. Yhtenä osoi- tuksena tästä voisi pitää sitä, että aikai- semmin elämänsä aikana masennuksesta kärsineet olivat tutkimushetkellä muita uskonnollisempia.

Miehet, jotka ovat viimeisten kahdek-

san vuoden aikana kohdanneet vakavan sairauden, rukoilevat muita miehiä useammin. Naisilla, jotka ovat viimeisten kahdeksan vuoden aikana kohdanneet vakavan sairauden, uskonnon merkitys on suurempi kuin muilla naisilla. Naisilla huonoksi koettu terveydentila, nivelriiko, apuvälineen tarve liikkumisessa, sairastettu sydäninfarkti ja masennuslääk- keen käyttö ovat yhteydessä runsaam- paan uskonnollisuuteen muodossa tai toisessa. Naisilla uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuminen on yhteydessä pidem- pään elinajan ennusteeseen.

Uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistu- minen on iäkkäillä yhteydessä muuhun sosiaaliseen osallistumiseen ja vierailujen määrään. Uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistuvat ovat muita tyytyväisempiä ystävyyssuhteisiinsa ja heillä on useam- min uskottu keskustelukumppani kuin muilla. Miehillä, joille uskonto on tär- keä, on muihin miehiin verrattuna use- ammin ystävää, jonka kanssa voi keskus- tella ongelmistaan.

Iäkkäiden uskonnollisuudessa tärkeäs- sä asemassa ovat rukous ja kiitollisuus. Lapsuuden uskonnollisilla kokemuksilla

on suuri merkitys vielä iäkkäänäkin. Uskonnollisuus on iäkkään elämässä pää- osin myönteinen asia ja antaa tukea elä- män vastoinkäymisissä. Kielteisiä asen- teita uskonnollisuutta kohtaan esiintyy vähän, ja ne kohdistuvat pikemmin kirk- koon kuin itse uskontoon.

Pääosa uskonnollisuuden ja terveyden yhteyksien tutkimuksesta on tehty Yh- dysvalloissa. Siellä uskonnollisuuden on todettu selvemmin liittyvän parempaan fyysiseen terveyteen ja vähäisiin ma- sennusoireisiin. Asiaan saattaa vaikuttaa sikäläisen uskonnollisuuden yhteisölli- syys ja sosiaalisuus. Kun yhdysvaltalai- sista käy kerran viikossa tai useammin kirkossa tai synagogassa noin 40 % asuk- kaista, iäkkäistä noin puolet, yhtä usein seurakunnan tilaisuuksiin osallistuvia oli Liedon iäkkäissä alle kaksi prosenttia.

Sovellutukset

Yhdysvalloissa uskonnon terveyshyötyi- hin liittyvä innostus on tarttunut suuren yleisen lisäksi myös lääkäreihin. Tällöin nousee esiin kysymys: voidaanko tällais- ta tietoa hyödyntää potilaiden hoidossa?

Lehti nimeltä New England Journal of

nen toiminta ei viime kädessä tähtää par- haisiin tunnuslukuihin, vaan ihmisen aut- tamiseen. Hoidon tulosta on kyettävä entistä paremmin mittaamaan myös laa- dullisin mittarein.

Palaute kirkolle

Uskonnon ja terveyden yhteyksiä koske- va tieto voidaan nähdä myös palautteena kirkolle. Vaikka uskonnollisuuden mah- dolliset terveysvaikutukset ovat uskon- non omasta näkökulmasta pikemmin si- vuvaikutuksia, ei liene sopimatonta so- veltaa tässä yhteydessä Raamatun sanaa: ”Hedelmistään puu tunnetaan”. Tällöin huomio kohdistuu yksityisen ihmisen li- säksi hänen uskon yhteisönsä.

Onko tietyn uskon yhteisön edustamal- la uskonnollisuudella myönteisiä tai kiel- teisiä vaikutuksia jäsentensä terveyteen? Kun kirkko nimittää sanomaansa evan- geliumiksi, hyväksi sanomaksi, tekeekö se hyvää myös kirkkoon kuuluvien terve- ydelle?

Kun uskonnollisuus näyttää useimmi- sa tapauksissa juontavan juurensa lapsuudesta, se korostaa oikeanlaisen us- konnollisen kasvatuksen merkitystä. Kun pyysin iäkkäitä kertomaan uskonnon mer- kityksestä elämässään, moni kertoi spon- taanisti lapsuudestaan ja nuoruudestaan. Eräs mies kertoi sotaan lähdöstään: ”Kun läksin sotaan, sain komennuksen Viipu- rin sotilassairaalaan. Lähtiessäni äiti otti esikoistaan kaulasta kiinni, halasi, suute- li otsalle ja sanoi: ’Turvanasi olkoot Ju- mala iankaikkinen ja tukenasi katoamat- tomat käsivarret.’ Tämä on toteutunut. Myös jatkosodassa.”

Joukossa oli myös muutama kielteinen muisto lapsuudesta. Iäkkään naisen sa- noin: ”Lapsena ja nuorena uskonto oli nujertavaa, siksi henkisesti vahingollis- ta. Jumalasta oli käsitys, ’Minä koston. Minun on valta’, mikä aiheutti elämään voimakkaita estoja. Vasta kun vanhem- pani kuolivat, ainainen pelko alkoi väis- tyä, aloin tuntea uskon turvallisena, ja aloin myös taistella pelkoa vastaan.”

Nämä vastaukset osoittavat, ettei ole yhdentekevää, millainen on kirkon ope- tus ja erityisesti sen jumalakuva. Uskon- nollisen kehityksen kannalta ratkaisevia ovat myös omassa lapsuudenkodissa saa- dut vaikutteet. Voisi jopa sanoa, että rak- kauden kyllästävä uskonnollinen kasva- tus tarjoaa ihmiselle elämän hallinnan lisäresurssin vielä eläkeiässäkin. Siis sama viisaus joka kätkeytyy Raamatun Saarnaajan kirjaa sanaan: ”Muista Luo- jaasi nuoruudessasi, ennen kuin pahat päivät tulevat ja joutuvat ne vuodet, jotka eivät sinua miellytä, ennen kuin auringon valo, kuu ja tähdet himmenevät ja sadetta seuraavat yhä uudet pilvet.” (Saarnaaja 12:1-2.)

Kun Maailman terveysjärjestö määrit- telee terveyden laajasti fyysisenä, psyyk- kisenä ja sosiaalisena hyvinvointina, näi- den rinnalle on esitetty neljänneksi ulot- tuvuudeksi hengellisyyttä. Hengellisyy- teen on liitetty kyky nousta näkyvän to- dellisuuden ja konkreettisten elämänolo- suhteiden yläpuolelle, kyky nousta yle- mälle tietoisuuden tasolle, kyky liittää pyhyden tunto arkielämän toimintoihin, tapahtumiin ja yhteyksiin sekä kyky käyt- tää hengellisiä voimavaroja elämän on- gelmien ratkaisemiseen. Hengellisyys näin ymmärrettynä voi olla tukemassa ihmisen fyysisistä ja psyykkistä terveyttä.

Uskonnon ja terveyden suhde saattaa kätkeä sisäänsä erisuuntaisia kehityskul- kuja: Vaikka uskonto toisten kohdalla voi olla tukemassa terveyttä ja hyvinvointia, se saattaa samanaikaisesti vetää puoleen- sa terveysongelmien kanssa kamppaile- via. Sopii tietysti kysyä, kumpi on lä- hempänä kirkon alkuperäistä tehtävää: huolehtia terveiden hyvinvoinnista vai kantaa vastuuta elämässä huonomman osan saaneista. Näihin voidaan lukea myös fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaali- sista ongelmista kärsivät.

Timo Teinonen

Timo Teinosen väitöstutkimus Uskonnollisuus ja terveys iäkkäillä tarkistettiin Turun lääketieteel- lissä tiedekunnassa 9.5.2005. Vastaväittäjänä toimi tutkimusprofessori Aulikki Nissinen Kansan- terveyslaitokselta.

Medicine julkaisi vuonna 2000 kriittisen kirjoituksen, jonka otsikko suomeksi kuului ”Pitäisikö lääkäreiden määrätä hoidoksi uskonnollisia aktiviteetteja”. Siis vähän samaan tapaan kuin täällä koti- Suomessa lääkärit ovat ryhtyneet kirjoitta- maan liikuntareseptejä.

Artikkelin allekirjoittajina oli yhdek- sän lääketieteen ja sairaalasielunhoidon asiantuntijaa, ensimmäisenä psykiatrian professori Richard Sloan. Kirjoittajat esit- tivät useita syitä miksi uskonnollisuutta ei voi kenellekään määrätä hoidoksi. Mainitsen vain yhden. Kirjoittajat ver- taavat uskonnollisuutta siviilisäätyn. Vaikka tutkimukset osoittavat, että eten- kin miehillä naimisissa oleminen parantaa elämän ennustetta, ei lääkäri voi kenelle- kään ikääntyvälle maaseudun peräka- marin pojallekaan mennä suositteluun hoidoksi naimisiin menoa. Samasta syystä ei ketään voi patistaa kirkkoon tai raa- mattupiiriin.

Uskonnollisuus voidaan liittää myös kysymykseen potilaan oikeuksista ja hoi- tojen priorisoinnista. Terveystieteiden kustannuksista suuri osa kuluu ihmiselä- män viimeisen vuoden hoitamiseen il-

man, että näiden hoitojen kustannusvai- kuttavuudesta on kunnan näyttöä. Aut- taako uskonnollisuus potilasta keskitty- mään hoitotoiveissaan laatuun silloin, kun elämän määrällisiä tavoitteita ei realistis- tisesti ajatellen enää ole? Vaikuttaako usko kuolemanjälkeiseen elämään ihmisen hoitotoiveisiin?

Tässä palaamme jälleen suomalaiseen uskonnollisuuteen. Löytyykö sitä uskoa, joka luottaa Jumalan johdatukseen ja rak- kauteen silloinkin, kun ”vuoret järkkyvät ja kukkulat horjuvat”, ts. kun elämän perustukset ovat koetuksella? Tätä taus- taa vasten tuntuu kovin pinnalliselta aja- tus, että ihminen voisi käyttää uskontoa hyväkseen vain tarpeen tullen, joko omas- ta aloitteestaan tai lääkärin suositukses- ta.

Uskonnolla voi silti olla merkitystä lää- ketieteessä. Psykiatria ja geriatria erikoistunut ja iäkkäiden uskonnollisuutta runsaasti tutkinut professori Harold Ko- enig katsoo, että potilaan uskonnolli- suuden huomioon ottaminen saattaa pa- rantaa mm. potilas-lääkärisuhdetta, hoitomyöntyvyyttä ja hoidon ennustetta. On myös huomattava, että lääketieteelli-

JÄÄHALLI TIILERI-AREENA 10 VUOTTA

Tarvasjoella on ollut jäähalli kymmenen vuotta. Tarvas-lehti on hallin valmistamisesta kertoessaan tallentanut laajasti jääkiekkoharrastuksen alkuhistorian Tarvasjoella jokijääkentistä ensimmäiseen luonnonjäähallin koulun kentällä 1960-luvulla. Opettaja Osmo Ahtisen innostamana rakennettiin ensimmäinen jääkiekkokaukalo kunnan tasoitamalle maalle Tarvas-Hovin taakse 1975. Sillä harjoitellen Taru voitti useita Auranmaan jääkiekkomestaruuksia vuodesta 1976 alkaen.

Suuri uudistus oli jääkiekkoharrastukselle, kun nykyinen jääkiekkokaukalo ja pienpallokenttä valmistui 1983. Vaikea pulma oli edelleen lyhyt luistelukelpoisen jään aika. Innostus oli kuitenkin suuri ja vuodesta 1979 alkaen Tarun edustusjoukkue on osallistunut Jääkiekkoliiton sarjoihin. Myös junioritoiminta käynnistyi vähitellen ja sen joukkueilla on osallistuttu liiton sarjoihin 1980-luvun puolivälistä alkaen. Junioritoiminnan kasvaessa myös jään tarve kasvoi vuosi vuodelta ja leutoina talvina ulkojäättä ei ollut käytössä tarpeeksi. Tarun vuosikokouksessa 1989 onkin tarvasjokelaisen jääkiekon keulahahmo Pasi Vesamo ensimmäisen kerran tuonut esiin vaatimuksen keinojään saamisesta Tarvasjoelle.

Jäähallin rakentaminen

Suomen jääkiekon historia on vasta vähän yli 70 vuotta. Nykyisten TarU Hockeyn perustajien aloitellessa omaa jääkiekkouraa ei Suomessa ollut vielä yhtäkään jäähallia. Suomen ensimmäinen jäähalli valmistui Tampereelle 1965 ja Turun Kupittaalkekin oli saatu ensimmäinen tekojäärata vasta 1962. Niinpä 1970-luvulla suurimpiin kaupunkiin rakennettiin jäähallit ja Suomen jääkiekon taso nousi nopeasti, niin että ensimmäiset suomalaiset pääsivät jo NHL:ään. Jääkiekosta tuli nopeasti toiseksi suurin urheiluharrastus jalkapallon jälkeen. Tason ja pelaajamäärien kasvaessa myös jäähalleja nousi nopeasti, niin että 1997 oli rakennettu jo 125 hallia Suomeen.

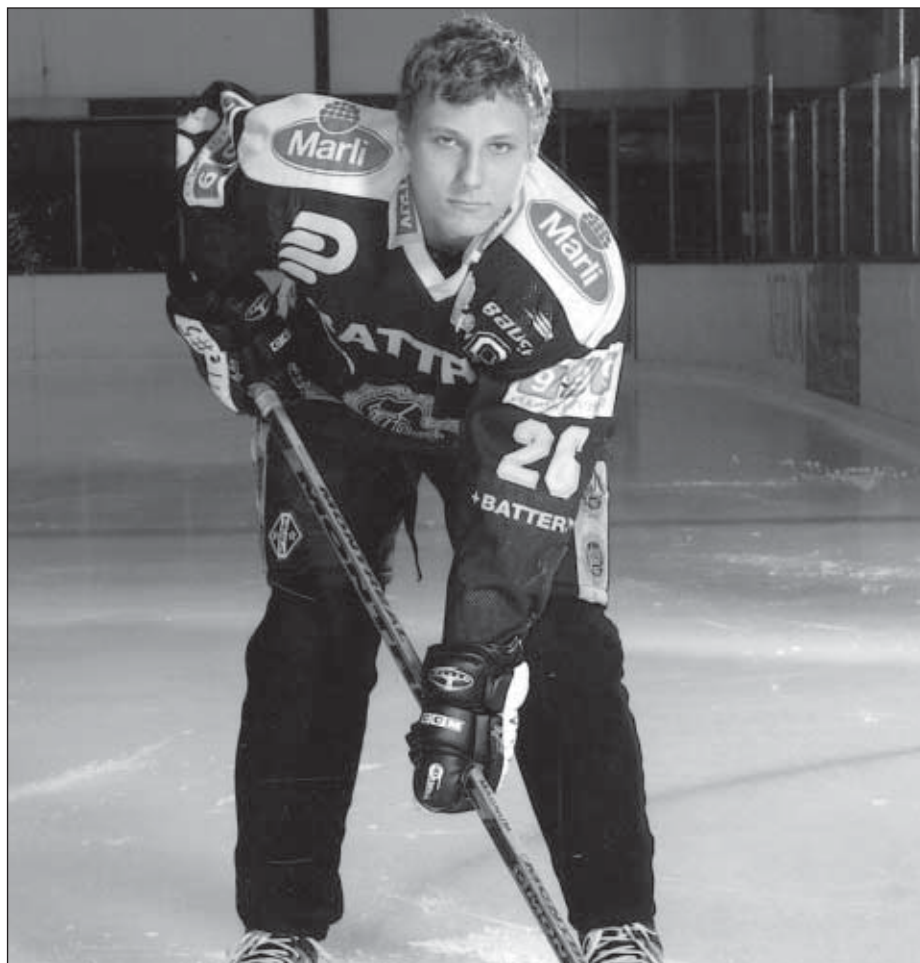
Tekojääratahanke käynnistyi Tarvasjoella 1991 suunnitelmilla ja henkilöosakkeiden myynnillä. Auranmaan tekojäärata Oy:n perustava kokous pidettiin 23.5.1992 ja seuraavana vuonna päätettiin rakentaa katettu halli. Kun lääninhallitus 1995 nimesi hankkeen läänin tärkeimmäksi liikuntarakentamishankkeeksi ja opetusministeriö myönsi hankkeelle 27.3.1995 1,5 milj. markan avustuksen, voitiin rakentaminen alkaa. Työt aloitettiin maansiirroilla 5.5.1995 ja halli valmistui noin 30 000 talkootuntin vauhdittamana luistelukuntoon 20.10. mennessä. Juhlalliset avajaiset olivat 16.12.1995.

Tarun luistelukoulu turnauksessa Raisiossa. Kuva Herkko Koski.

Hallille tuli heti ympärivuotinen ja runsas käyttö. Harrastuksen piiriin tulivat oman pitäjän nuorten lisäksi kaikkien ympäristöpitäjien luistelun ja jääkiekon harrastajat. Jo ensimmäiseen luisteluko-

luun marraskuussa 1995 tuli 120 lasta ja sama innostus on jatkunut vuodesta toiseen. Se on ratkaisevasti vaikuttanut myös TarU-Hockey:n menestykseen kaikissa sarjoissa. Ensimmäisinä kausina joukkue-

Sami Savolainen Hyökkääjä TPS:ssä. Kuva Seppo Savolainen.

et pelasivat luonnonjääsarjoissa, jolloin tuli aluemestaruuksia ja C 82 -sarjassa saalistettiin peräti SM-hopea. Seura palkkasi valmennuspäällikön ja joukkueet siirtyivät hallisarjoihin. Kaudella 97-98 ensimmäinen juniorijoukkue (D85) nousi karsintasarjan voittajana halli 3-sarjasta halli 2-sarjaan.

Kasvattajaseura

Pienenä seurana TarU Hockey ei suurempien ja taloudellisesti rahakkaampien seurojen joukossa ole voinut nousta mestaruuksista taistelevien tasolle kuin ikäkausisarjoissa. Pienessä ajassa se kuitenkin kasvoi vahvaksi kasvattajaseuraksi, josta jo hyvinkin joukkueellinen pelaajia on siirtynyt suurempiin seuroihin. TarU Hockeyn kasvateista pisimmälle lienee päässyt Jussi Raiko, joka viime kaudella nousi SaiPan SM-liigajoukkueen kolmosmaalivahdiksi.

Jo ennen jäähallia tarvasjokelaisista Markku Savolainen pelasi Turussa. Turkulaisissa jääkiekkoseuroissa Kiekko 67, TPS, TuTo ja Turun Kisa-Veikoissa ovat pelanneet mm. Tuomo Ollula, Kari Inkeroinen, Tuomas Tilkkanen, Marko Rouvali, Teemu ja Alekski Salo, Matti Virtanen, Toni Saarinen, Antti Teerimäki, Joni Nordbäck, Paulus Rundgren, Tomi Mäki, Niklas Leino, Petteri Rauhala ja Sami Savolainen. Jo TPS:n luistelukoulussa aloittanut Marko Mäenpää pelasi viime kaudet TPS:n A nuorissa.

Esimerkkinä TarU Hockeyn laajasta juniorityöstä ja sen tuloksista, mutta myös nuoren lahjakkuudesta ja uutterasta harjoittelusta sekä pelitaitojen kehittämisestä kertoo Sami Savolaisen kehitys ja menestys. Sami ei aivan syntynyt luistimet jalassa, mutta jo nelivuotiaana hän luisteli taitavasti ja kuusivuotiaana pelasi jo jääkiekkoa. TarU Hockeyn F-junioreista alkoi pelikokemus, joka vuosi vuodelta kasvatti taidot ja pelisilmää. Samista kehittyi yksi vuosisarjajoukkueen avainpelaaja ja tehokkaana laitahyökkääjänä myös maalien tekijä. Siksi hän myös sai pelata usein vuotta vanhempien sarjassa.

Vuonna 2004 Sami siirtyi TPS:n C-juniorien kakkosjoukkueeseen. Pelikausi alkoi niin hyvin, että joulusta hänet nostettiin ykkösjoukkueeseen. Kun TPS voitti vakuuttavasti runkosarjan, oli Sami Lassi Kokkalan kanssa TPS paras maalintekijä ja ikäsarjan pistepörssissä kymmenen joukossa. Niukat häviöt loppupeleissä veivät kuitenkin Suomen mestaruuden. Tänä kesänä Sami on kutsuttu B-nuorten maajoukkueen valmennukseen ja toivottavasti terveys ja vahvistuva kunto auttavat vaativampiin suorituksiin. Tärkeää samanaikaisesti on, että opiskelut ammattikoulussa saadaan päätökseen ja ammattitaito luo pohjan työelämään.

Taru Hockey, keväällä 2005

Kausi 04 – 05 on takana ja uuteen kauteen valmistautuminen on jo käynnissä. Kevät on mielenkiintoista aikaa, koska jo silloin lyödään lukkoon tulevan syksyn asiat. Sarjailmoittautumiset, valmentajasopimuksien tekemiset, jääaika varaukset yms. kuuluvat kevään rutiineihin. Tulevalle kaudelle Taru Hockey saa jalkeille 11 joukkuetta. Edustus, Ladyt, Annuoret, C-90 ja C-91, D-92 ja D-93, E-94 ja E-95, F-juniorit -96 ja -97. Myös seuran tärkein joukkue eli luistelukoulu jatkaa ensi syksynä siitä mihin keväällä lopetettiin. Pääsääntöisesti joukkueiden valmennus asiat ovat kunnossa, ja suurin osa joukkueista on jo aloittanut harjoittelun. Viime kaudesta poiketen voidaan ensi kaudella nähdä Tarun juniori joukkueiden pelaavan korkeimmalla alueellisella sarjatasolla. Saa nähdä kuinka käy...

Laadukasta toimintaa

Taru Hockey pystyy pienenä seurana tarjoamaan hyvät harjoitteluolosuhteet. Jäävuoroja on saatavilla lähes niin paljon kuin joukkue haluaa ja harjoitteluaikatkin ovat hyviä ja jopa erinomaisia. Yksilön kehittymisen kannalta oleellisen tärkeää on joukkueiden ja valmentajien välinen yhteistyö. Lahjakas pelaaja voi harjoitella toisenkin joukkueen mukana jos näin yhteisesti sovitaan. Myös peleissä vanhemmat ikäryhmät tarvitsevat usein apuvoimia, johtuen määrällisesti pienistä joukkueista. Tällöin vuotta ja jopa kahta vuotta nuoremmista voidaan otellukohteisesti lainata pelaajia. Viime kaudella joukkueiden väliset pelaajasiirrot menivät mukavasti ja kaikki Tarun pelaajat saivat paljon jääaika ja vastuuta.

Muutoksia johtoportaan

Valmennuspäällikön puolipäiväistä toimea tulee 1.8. hoitamaan Mikko Suomalainen. Mikko on toiminut ParSportin puolipäiväisenä vp:nä muutaman vuoden ajan ja nyt hän ottaa vastaan myös Tarun vp:n tehtävät. Kahden seuran valmennuspäällikkönä toimimisesta tulee näin ollen Mikolle kokopäivätoimi.

Jääkiekkojoukkojohtajan tehtävät on vastaanottanut Tarvasjokelainen Markku Koskinen. Hän jatkaa Juha Tilkasen ansiokasta monivuotista työtä. Seuran onkin aika suunnitella taas tulevaisuuttaan kesäkuun strategia palaverissa, jossa linjataan seuran lähitulevaisuuden asiat.

Tsemppaamista kesän leirillä

Heinäkuun ensimmäisellä viikolla Tiileri Areenan kaukalo saa taas jääpeitteen. Silloin kiekko putoaa taas jäähän ja kaukalossa luistelevat Tsemppiekko leiriläiset. Mikko Elorannan nimeä kantava leiri järjestetään nyt toista kertaa. Tähtivieraina tänä vuonna nähdään: Jere Karalahti, Timo Pärssinen, Mikko Koivu ja Jani Hurme. Joten muidenkin kuin leiriläisten kannattaa tulla katsomaan ammattilaisten osaamista!

Herkko Koski